

Predmet: Zvornik (Grujić Branko i dr.)

Veće za ratne zločine Okružni sud u Beogradu

Broj predmeta: KV. 5/05

Optužnica: KTRZ br. 17/04 od 12. avgusta 2005.

Glavni pretres: 26.09.2007.

Izveštaj: Nataša Kandić i advokat Dragoljub Todorović, punomoćnici žrtava

Saslušanje svedoka Slavka Savića

Svedoka je predložila odbrana. Svedok je tužilac u Okružnom sudu u Banja Luci. Poznaje optuženog Branka Grujića. Rat ga je zatekao na mestu predsednika suda za prekršaje u Zvorniku. Svedok je za vikend otišao u rodno selo Šetići, udaljeno 15km od Zvornika. U petak, početkom aprila 1992. došlo je do incidenta u Sapni, gde su Muslimani pucali na pripandika JNA i tog trenutka su nikle srpske barikade. Svedok je ostao u svom selu, nije mogao da se vrati u Zvornik, jer su svuda postavljene barikade, srpske i muslimanske. Ostao je do sredine aprila u selu. Sud nije radio. Svedok se sredinom aprila javio optuženom Grujiću, i on mu je rekao da ga je Krizni štab, na sednici od 10.04.1992. godine, imenovao za člana Privremene vlade. Sledećih 20 dana svedok je svakodneвно dolazio na posao u opštinu. Optuženi Grujić mu je dao zadatak da se bavi smeštajem izbeglica koje su pristizale. Bavio se nabavljanjem ćebadi i hrane. Početkom maja, 5.05.1992. došlo je do okršaja između Muslimana i Srba u Šetićima u kome su ranjena svedokova braća i rođaci, tako da je vreme provodio na relaciji Šetići-Zvornik. Svedok se vratio u Zvornik 19. 20 ili 21. maja. Od tada, svedok je svega dva, tri puta prisustvovao sednicama Privremene vlade. Prisustvovali su svedok *K*, svedok *R*. Predsedavao je Branko Grujuć. Raspravljalo se o civilnim poslovima. Postojali su problemi kao što su nabavka nafte, početak rada škola, izbeglice. Nije se pričalo o vojnim pitanjima. Ova vlada se razdvojila na dve dela. U drugoj polovini maja formirani su Ratni sekretarijat kao civilno telo i Ratni štab kao vojno telo. Svedok je bio kratko u tom Ratnom sekretarijatu i u maju ključno pitanje je bio smeštaj izbeglica. Sednicama Ratnog sekretarijata je predsedavao Branko Grujić. Članovi su pored svedoka bili Perić, Drago Šakotić, svedok *N*. Svedok je dobijao zaduženja od Grujića da nabavlja ćebad, da kontaktira firme u Srbiji.

Krajem maja svedok je mobilisan i upućen u Šetiće. Na liniji je bio dok nije pozvan u matičnu fabriku *Glinicu*. Pripadao je pešadijskom bataljonu vojske Republike Srpske. Komandant mu je bio oficir po nadimku Šuga. Ne zna odakle je taj oficir.

Svedok ne zna na osnovu čega su zatvarani Muslimani.

Svedoku nije poznato da je neko ubijen u Zvorniku u aprilu, maju ili junu 1992.

Svedok je radio zajedno u fabrici *Glinica* sa Jasnom Buljubašić. Ona ga je zvala u septembru 1992, iz Nemačke i pitala ga je kako je ali nije pominjala da joj je suprug ubijen.

Predočavanje iskaza svedokinje Jasne Buljubašić

Predsednica Veća je predočila svedoku da je Jasna Buljubašić izjavila da je videla Slavka Savića u Zvorniku nakon što je uhapšen njen muž i da je on uputio kako da nađe Marka Pavlovića.

Svedok se ne seća tog događaja. Tvrdi da je Jasnu Buljubašić video poslednji put pre rata, u decmbru 1991. godine.

Saslušanje svedoka Steve Radića

Svedok je 1982. godine došao u Zvornik iz Kikinde. Početkom rata svedok je radio na obezbeđenju *Glinice* i povremeno, po potrebi, kao vozač. Dva, tri puta je nosio hranu u Begovo polje, jednom Muslimanu. Šef obezbeđenja Živan Bošković ga je zadužio da povremeno nosi hranu tom Muslimanu koji je čuvao elektro-postrojenje.

Svedok je u maju mesecu upoznao Pivarskog, Toru i druge dobrovoljce. Jednog dana u maju mesecu, kada je izišao iz stana, i taman je hteo da sedne u svoj automobil, prišao mu je Pivarski i rekao: „ključeve ili nas vozi“. Sa njim je bio Toro i još jedan čovek. Tražili su da ih vozi u Dom kulture u Čelopek. Kada su stigli, Pivarski, Toro i taj treći otišli su iza Doma kulture. Ne može da odredi koliko ih je čekao. Kada su se vratili, Pivarski je psovao Toru majku i rekao mu: „što ih nisi vezao“. Bili su ljuti jedno na drugo. Nisu razgovarali. Taj treći se nije vratio sa Pivarskim i Torom. Ostao je tamo. Svedok u tom momentu nije znao da tu ima zatvorenih ljudi. Svedok je kasnije saznao da je tu bio zatvor za Muslimane.

Svedok je 15.05.1992. mobilisan u Karakajsku četu. Mobilisala ga je TO. U *Standardu* je dobio knjižicu. Komandant te čete je bio Milan Blagojević. Išao je sa njim u Kikindu da skuplja pomoć za Karakajsku četu. Prvo su obezbeđivali Crni vrh. Kada nije radio, spavao je kod kuće, u Zvorniku.

Svedok je poznavao Bubicu. Nije ga interesovalo šta je sa njim. Kasnije je saznao.

Žuća ga je udario autom. Svedok je posle čuo da je opasan. Površno je upoznao Zoksa. Lep momak, vitak, duža kosa, u šarenoj uniformi.

Pored optuženog Slavkovića, svedok je prepoznao optuženog Koraća.

Komentar optuženog Slavkovića

Komentarišući iskaz svedoka, optuženi Slavković je najpre rekao da su sa njima išla i druga kola, koja je vozio major Splića, Srbin iz Splita, i da je u tom drugom vozilu bio jedan vezani Musliman, kojeg je Pivarski odnekuda doveo. Zatim je rekao da je Pivarski naredio da iz Doma kulture izvedu dvojicu zarobljenika, koji su počeli da beže i stražari su pucali za njima. Optuženi Slavković kaže da je jedan od stražara bio Dragan a na pitanje predsednice Veća da li je reč o Draganu Stjepanoviću, policiajcu iz Padžina, svedok je potvrdio.

Komentar:

Tek posle komentara optuženog Slavkovića vidi se zbog čega su se posvađali Pivarski i optuženi Slavković, svedok je rekao da su se posvađali ali, je prećutao da su tom prilikom vodili vezanog Muslimana u Dom kulture, da je bilo pucnjave, bekstva iz Doma kulture i ubustva begunaca. Sve to je svedok prećutao da bi prikrio svoje saznanje o logoru i ubistvima u tom logoru.

Saslušanje svedoka Vitomira Tomića

Svedok je pre rata imao privatnu agenciju u Zvorniku, preko puta opštine i suda. Mesec dana pre početka rata, neko ga je pozvao u opštinu, i tamo je zatekao Branka Grujića, Jovu Mijatovića i Jovu Ivanovića, koji je bio predsednik Izvšnog odbora. Pozvali su ga da prokumnatriše političku situaciju u Zvorniku i okruženju. Imali su pred sobom kartu Zvorniku na kojoj su raznim bojama bile ucrtane mesne zajednice gde su bili većina Srbi a gde Muslimani. Na tom sastanku je konstatovano da se brojni Muslimani vraćaju sa ratišta u Hravstkoj i da će t predstavljati opasnost po Srbe u opštinama gde su manjina. Sva trojica su pravili paralelu sa II svetskim ratom i pominjali su stradanje Srba. govorili su da je očigledno da dva naroda ne mogu živeti zajedno i da se moraju podeliti. Gledali su mapu i tu su bile dve varijante. Po prvoj varijanti trebalo je da se povuče crta i da se podela izvrši tako da se janso zna šta je srpski a šta muslimanski deo. Po drugoj varijanti Srbi bi našustili Zvornik i tražili bi od Muslimana da im ostave neki deo industrijske zone i da u ravnici, ispod Zvornika, prema Tabancima grade novi grad. Ipak je bio zaključak da se izbegne rat. Posle mesec dana, već su se davale straže u Zvorniku, na brdu su bili Muslimani a u svedokovoj ulici, koja je čisto srpska, stražu su držali Srbi.

Svedok je preselio porodicu u Srbiju, u Mali Zvornik. Dana 6. 04. 1992. godine, kada je policija već bila podeljena, muslimanska policije je soatla u gradu a srpska je prešla u naselje Karakaj, svedok je došao u Karakaj u fabriku *Alho* gde je bilo sedište Kriznom štabu. Tamo je video optuženog Branka Grujića i svedoka K. Njima je svedok ispričao da u Zvorniku ima barikada, da je video Cigane u plavim uniformama i to je zbunilo optuženog Grujića i svedoka K. Svedok je zaključio da njih dvojica ne znaju šta se događa u Zvorniku.

Svedok se vratio u Zvornik, kući, zaobilaznim putem. Svedok i Brano Grujić su stanovali u istoj ulici. Toga dana, 6.04.1992. godine, u ulicu je došla grupa od 20 Vukovaraca sa crvenim beratkama. Ti Vukovarci su doveli tri Muslimana. Tukli su ih. Jednoga su uhvatili za kososu i čelom su ga udarili u zid. U jednom trenutku jedan od dobrovoljaca je izvadio nože i hteo je da zakolje jednog od te trojice Muslimana. Svedok je reagovao, pa su mu rekli da on može da zameni tog Muslimana. Posle toga svedok je video jednog od te trojice Muslimana sa zavijenom glqadom. Neko mu je rekao da su mu Vukovarci odsekli uvo. Onda su Vukovarci povel trojicu Muslimana da ih sterljaju. Povel su izvesnog Ljubomira sa krampom i lopatom da bi iskopao grob. Svedok je prišao sinu Branku Grujića i tražio broj telefona. Sin mu je dao broj telefona u Kriznom štabu. Posle više pokušaja svdok jed obio Branka Grujića i ovaj mu je rekao da tim Vukovarcima prenese da je Krizni štab naredio da Muslimanima ne sme da fali dlaka sa glave. Svedok je to rekao Vukovarcima i oni su odustali od streljanja.

Krajem leta, Privremena vlada je postavila svedoka za člana Komisje za razmenu zarobljenika. Predsednik te komisije je bio Slavoljub Tomašević. Svedok zna da je postojala Regionalna komisija za razmenu zarobljenika. Sa tom komisijom svedok se sastao nekoliko puta u Šatorovićima. Svedok se sastojao i sa Regionalnom komisijom iz Tuzle Nije mu poznato da li je bilo ko od zarobljenika razmenjen.

Predočavanje iskaza Slavoljuba Tomaševića

Komisija je održavala sastanke pre odlaska u Šatoroviće.

Komentar:

Svedok je Vukovarcima preneo da je Krizni štab naredio da osute trojicu mladića i to im je spalio živote. To ukazuje da je vojnim formacijama bilo poznato da postoji Krizni štab i da su se poštovale naredbe.

Realizacija projekta:

Na pitanje punomoćnika da li nešto zna o seljavanju Musliman iz kozluka svedok je rekao da je čuo da su se oni zadnji od Muslimana iselili i to nakon par dana kada se čulo da potokom u blizini Kozluka idu 40 naoružanih ljudi. Posle toga je čuo da su se Kozlučani iselili u Mađarsku. Ovaj podataka je značajan jer svedok iznosi da se u momentu iseljavanja Kotzlučano znalo da oni idu u Mađarsku, što ukazuju na plan za deportaciju.

Na pitanje punomoćnice da li su Vukovarci znali za postojanje Kriznog štaba, svedok je rekao da ne zna ali su poslušali naredbu koju im je svedok preneo. Sama činjenica ad su Vukovarci poslušali naredbu ukazuje da su oni, ne samo znali za postojanje Kriznog štaba, veći da su morali da slušaju naredbe Kriznog štaba.

Fond za humanitarno pravo